

**Dokumentation av
projektet
” Först UTE sen IT”
1997-2001
I Nynäshamns kommun**

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	sid 2
Bakgrund.....	sid 3
Finansiering och syfte.....	sid 4
Genomförande.....	sid 5
Arbetet med eleverna.....	sid 6
Läsåret 1999/2000, 2000/2001.....	sid 8
Kort summering.....	sid 9

Naturskolan
Mats Wejdmak
Via skolan, skolgatan 35-37
149 30 Nynäshamn
08-52938590
E-mail: mats.wejdmak@naturskolan.pp.se

Sunnerbyskolan
Johanna Rybeck/Norman, Mia Lundkvist
Mats Nillson
Carl Bondes väg 12
148 71 Sorunda
08-53420900

Hemsidan kommer att vara klar oktober 2000. www.nynashamn.se/sunnerbyskolan.

Bakgrund

Mats Wejdmark, Naturskolan fick av en tillfällighet våren -97 höra om projektet genom Anders Szczepanski MSc, forsk. Enhetschef för Centrum för Miljö- och Utomhuspedagogik (CMU) Estetiska institutionen, Linköpings universitet. 6 skolor runt om i Sverige är med i projektet. Kommunerna skulle hitta ett fungerande sätt att kombinera utomhuspedagogik och datoranvändande. Gärna datorn ute i skogen om det fanns ett fungerande dator som tålde detta. Apples E-mate kom på tal men då den inte gick att få tag i tog den digitala kameran dess plats. Den har ett större användningsområde och är roligare framförallt för yngre elever. Vi har funnit att den kamera som har diskett fungerar bäst hos oss. Dock finns det ett stort utbud på marknaden och varje skola måste självfallet prova sig fram till bästa resultat. Det var också en förhoppning att flera ämnen skulle finnas med då arbetet förlades ut i skogen. Dagens skolelever har inte en naturlig knytning till skogen och naturen. Många elever hade till en början svårt att ta sig fram i skogen och det visar att det finns ett stort behov av att öka den motoriska träningen. Kunde detta bli en naturlig del hade vi kommit långt. Iden att koncentrera projektet runt en gammal hagmark nära skolan bestämdes i mitten på höstterminen -97. En projektbeskrivning på börjades och efter flera omarbetningar slutfördes den våren -98. Se. Bil. 1.

Till projektet har nu knutits 4 personer varav en är dataansvarig inom rektorsområdet. .

Naturskolan

Naturskolan arbetar för en ide; *att lära in ute*. Positiva upplevelser i naturen är grunden för att förklara ekologiska samband och för att förstå miljöfrågorna. Det gäller såväl barn som vuxen. Att få utveckla sin känsla för naturen är ett första viktigt steg. Kunskap om naturen börjar i naturen.

Att finna stigen: (stigen fylld med upplevelser, upptäckter, ekologisk förståelse och insikt ger framtidstro) Naturskolan startade 1988. Från och med år 2000 är det en och en halv tids tjänst. Naturskolan tar emot barn/elever från år 1 – 16 år. Skolklasser besöker Naturskolan en gång per läsår. Arbetssättet är undersökande kring olika tema. Inför varje besök sker förarbete med klassläraren, därefter naturskolebesöket och sedan efterarbetas besöket på hem skolan.

Varje årskurs har sitt eget tema ex sinnena, lavar och mossor, livet i vattnet, forntida tekniker, småkryp i skogsbacken, vinterekologi, ekologi i barr och lövskog osv.

Genom att på ett tidigt stadium vara ute mycket i naturen grundläggs en naturkänsla.

Sunnerbyskolan

Sunnerbyskolan är en 6-16 skola med ca 350 elever.

Den ligger i Sorunda, 4 mil söder om Stockholm och 2 mil norr om Nynäshamn.

Skolan ligger i en fantastisk miljö, mitt i gammal anrik jordbruksbygd och stora skogar.

Bygden är också rik på fornlämningar och gamla traditioner.

Sunnerbyskolan har tre Förskoleklasser –år 2. I varje F-2 klass finns det två

”trygghetsgrupper”. Dessa grupper består av ca 13 elever. Trygghetsgrupperna träffas 4 mornar per vecka och ca. 20 min varje gång. I trygghetsgrupperna ska varje barn ges chans att prata och diskutera utan att känna sig osäker. Grupperna är beständiga hela året och en vuxen ska vara med för att styra upp samtalen.

Finansiering

Vi har hela tiden mött enbart positiv attityd ifrån skolledningen i Sorunda ro, Nynäshamns kommun.

Mats Wejdmark arbetade under ett år med finansiering av projektet ”Först UTE sen IT”. Han har uppvaktat skolkontoret och rektorerna i Nynäshamns kommun. Tre rektorsområden sköt till 12000 kronor vardera och skolchefen lade till lika mycket. Det skickades ut 50 st. förfrågningar till företag i kommunen, men tyvärr var intresset ej stort. Vi sökte pengar hos Landstingets miljövårdsfond och fick 20.000 kronor. Dessa pengar fick endast användas till praktiskt arbete i hagen eller till material därtill. Dessutom fick vi från: Lärarna lyfter Sverige, 10.000 kronor, Nynäshamns kommuns miljövårdsfond, 15.000. Totalt samlades in 98.000 kronor

Dåvarande rektorn i Sorunda ro, Mats Hüge har gett oss mycket tid för planering, av projektet. Kostnaderna är tid, resor och vikarier, vilket naturligtvis belastat skolans ekonomi.

Syfte

Syftet med projektet är att hitta ett bra arbetssätt där man kombinerar utomhuspedagogik med dagens It- teknik såsom datorer, digital kamera, multimedieprogram och bildhanteringsprogram. Ett arbetssätt som ska passa och utveckla barn mellan 6-9 år.

Positiva upplevelser i naturen är grunden för att förklara ekologiska samband och för att förstå miljöfrågor.

I Lpo 94 kan man läsa att eleverna ”ska känna till förutsättningar för en god miljö och förstår grundläggande ekologiska sammanhang”.

Vi tror att positiva upplevelser i naturen är grunden för att förklara ekologiska samband och för att förstå miljöfrågor. I Ekokommun Nynäshamns skolplan står att skolan ”skall undervisa om naturens kretslopp och dess påverkan på människans framtid”

Genom arbetet i hagmarken kan man följa människans inverkan på naturen sen urminnes tider.

Genomförande

Planering – förberedelser läsåret –97-98

Under senare delen av höstterminen –97 och vt -98 utarbetades projektbeskrivningen, se bil. 1.

7 November 1997, 16 januari 1998 och 7 maj 1998

Vi besökte Linköping vid dessa tillfällen Vi informerades om den nya IT tekniken och arbetade praktiskt med utomhuspedagogik. Vi bestämde oss för att beställa 3 st digitala kameror av märket Sony. (Med dessa kan man spara bilderna direkt på en diskett. Vilket i sin tur möjliggör att var och en av eleverna kan använda en egen diskett att fotografera på.) Dessa kameror levererades efter ca en vecka och projekt-medlemmarna började genast bekanta sig med dem.

Via detta projekt har vi lyckats att sprida idén ”Först UTE sen IT”, nu har alla skolor i Nynäshamns kommun minst 1 digital kamera, många har en per arbetslag.

Eleverna spanar ut från sin koja.

16 Februari 1998

Vi träffas på Naturskolan och gjorde upp riktlinjer för vår målgrupp. Vi delade då upp ansvarsområden till projektmedlemmarna och gick igenom vilket stöd vi behövde av vår rektor. Mats Wejdmark ansvar för ekonomin. Johanna R- Norman kontakter och Mia L dokumentationen.

23 Mars 1998

Deltog alla kommuner i en First Class konferens. Det kom upp en del frågor och det blev en livlig diskussion.

24 Mars 1998

Förevisades en storbildsprojektor av Sony för vår rektor i hopp om att en sådan skulle kunna köpas in. Storbildsprojektorns fördel är ju att vi ska kunna visa våra arbeten vi gjort på dator för så många som möjligt samtidigt. Vår rektor tyckte emellertid ej att priset var försvarbart i vår verksamhet. Han ifrågasatte också hur mycket en sådan skulle användas.

20 April 1998

Var vi åter på Naturskolan och gjorde en grovplanering för hösten. I slutet av april gick vi ut i hagen och rekognoserade.

27 Maj 1998

Denna dag besöktes vi av representanter från Nynäshamns kommun (Jan Wachenfelt och Gun Svedman) . Dessa hade egna kunskaper om hagmarken och även en del åsikter om vad som borde göras. Vi promenerade runt i hagen och pratade om våra planer. De var mycket positiva till vårt initiativ.

Våren 1998

Under senare delen av våren köpte vi in programmet Hyper Studio. Det är ett program där eleverna kan göra egna multimedia program.

Det vi visste vid vt-98 slut var att vi skulle använda datorerna, Hyper Studio, Paintshop Pro, (ett bildbehandlings program som fanns i alla våra datorer), digitala kameran och vanliga ordbehandlingsprogram såsom Word och Word Pad. Vi skulle också vara ute i hagen så regelbundet som möjligt och arbeta med olika delar där.

I projektet ligger det att vi är skyldiga att ge en månadslägesrapport till Anders Szczepanski, projektledare, Linköpings universitet. Det kunde vi ha varit duktigare på.

Eleverna arbetar med bild och text.

Arbetet med eleverna

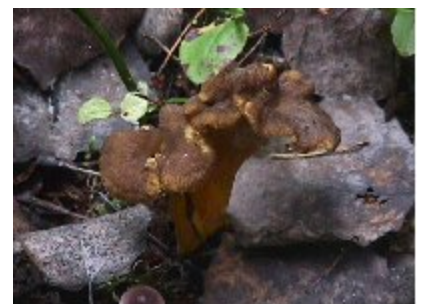
Läsåret 1998/1999.

Augusti 1998

Vi började höstterminen –98 med ett besök i hagen med hela arbetslaget (ca 45 elever) där varje elev fick leta reda på en blomma . Därefter blev de fotograferade med sin blomma. Eleverna fick sedan i respektive Trygghetsgrupp muntligen presentera en elev i taget. Här kom fram väldigt mycket om vad de andra eleverna visste och inte minst fick veta om de andra eleverna. Denna presentation användes tillsammans med det varje elev själv skrev om sig själv. De skrev namn, ålder, familj och egna intressen. Allt detta tillsammans har legat till grund för en individuell presentation på Hyper Studio. Syftet var att eleverna skulle lära sig hur Hyper Studio fungerar. I samband med detta pratade vi om blommans delar och växternas förutsättningar för att leva. Vi pressade våra blommor och gjorde bokmärken.

September 1998

I mitten av september fotograferade vi svampar. Vi plockade också in svamp och lade på svart och vitt papper för att studera sporavtrycken. Regelbundet 1-2 ggr/vecka var vi i hagen och bekantade oss med miljön. Det var lärorikt att bara gå vägen till och från för de flesta tyckte först att det var en lång väg att gå och hade heller ej lämpliga kläder. Det var också till en början svårt att röra sig i hagen. Några

ville prova hur långt de kunde hinna innan vi vuxna hann i kapp dem. Känslan att ha med sig ca 50 elever ut till lägerplatsen och det tar 5 sek. för alla att försvinna är till att börja med skämmande men även vi vuxna fick lära oss ett och annat.

Vi började med en grundlig kamerautbildning i små grupper. Varje individ fick en egen diskett. Detta arbete dog tyvärr ut innan alla hade fått möjligheten att prova.

I början av oktober var en grupp ute i hagen och stegade hagen för att vi skulle veta hur mycket gårdsgård som behövdes.

I mitten av samma månad startades ett delprojekt där Mia Lundkvist och Helene Forslin arbetade med Förskoleklassen (12 st) och temat Färg- motorik- IT . De båda gick en 5p. högskoleutbildning i Miljö och utomhuspedagogik.

Detta arbete var deras examensarbete, se bilaga 2.

(Siv Å- Andersson och Johanna R-Norman har tidigare gått samma utbildning).

Oktober 1998

Den 16 oktober var en högstadielärare med en grupp elever på deras Elevens val lektion i hagen och iordningställde en lägerplats med stockar. Stockarna hade vi fått dit med hjälp av kommunen. De fixade även en murad eldstad. Sanden och stenarna hade eleverna i våra F-2 klasser burit och släpat dit samtidigt som vi pratade om istiden och rullstensåsar. Vi hade hämtat dem i sandtaget som ligger nära. Vi hade under denna tid två lärarkandidater som gjorde sin slutpraktik hos oss. Detta var en del i deras examensarbete på lärarhögskolan. I hagen byggde eleverna kojor två och två runt omkring lägerplatsen. Lärarkandidaterna improviserade en berättelse ifrån stenåldern och knöt an denna till hagen. Allt detta dokumenterades med den digitala kameran. Texter till bilderna har vi arbetat med under senare delen av vårterminen.

December 1998

I början av december hade vi vårt årliga Naturskolebesök och detta förlades förstås till hagen. Vi hade tur för det var mycket snö. Temat för dagen var sinnena, vi kände, såg och lyssnade.

Januari – April 1999

Direkt efter jullovet skrev vi ett brev till alla hushåll inom tätorten Sunnerby. Vi ville hjälpa alla att ta reda på deras julgranar. Alla elever hjälpte till att hämta julgranarna från tomterna. Vi släpade dessa till slutet av varje gata och därifrån hjälpte vaktmästaren oss att köra granarna till en plats i närheten av lägerplatsen. Eleverna gjorde ett utmärkt arbete och kämpade som djur för att samla in alla granar. Under januari -99 köptes det en grensåg, fyra sekatorer och fyra yxor. En stor grenavbitare köptes också men den höll ej för barn!! Mellan januari och april kvistades dessa granar. Vi fick in ca 50 granar. Dessa står nu vid lägerplatsen och torkar. Till hösten ska det bli gårdsgård runt lägerplatsen då det är viktigt att få sitta ifred då man äter sin matsäck för ev. betande djur i hagen. Vi har redan fått uppleva mycket närgåna får .

Gärdesgård och stängsling påbörjades. Det var med hjälp från kommunen som detta arbete kunde slutföras. Ungefär halva gårdsgården skänktes till oss av Lövhagen i Nynäshamn och resten samlades in. Vi har nu en färdig gårdsgård på drygt 400 meter.

Effisarna (Förskoleklassen) tog sex granar och gjorde två fågelmatare. Vi använde två plasthinkar och fyra plastlock till själva fågelmataren(konstruktionen kom från TV:s ”Äntligen hemma”). Dessa fågelmatare placerades vid skolan. Allt har dokumenterats med den digitala kameran. Vid dessa tillfällen pratade vi om vinterfåglar , mat, vinterståndare.

Tårtkals när
gårdsgården var klar
Mars – Juni 1999

Under mars hade vi en intensiv vecka för att få klart de påbörjade arbetena. Veckan blev nog tre veckor. Vi hade en hel dag ute i hagen då vi försökte ge alla elever möjlighet att tälja sin egen grillpinne.

Vi hade under vårterminen olika mattegrupper för att hjälpa till med beräkningar. En av dessa grupper gjorde beräkning av hur stor yta varje elev skulle klara av att röja sly på. De kom fram till att ca två kvadratmeter var tillräckligt. Detta gav en uppfattning av vad en kvadratmeter är vilket var nyttigt och vi andra fick sedan förevisning ute i hagen.

En arbetsplatsträff för hela rektorsområdet. förlades ute i hagen. Det var många om och men innan mötet blev av men vi upplever att de flesta till slut fann det positivt när de väl var på plats ute i hagen. Träffen avslutades med korvgrillning.

Den 9-10/5-99 hade vi besök av de andra kommunerna som är med i projektet - It och utomhuspedagogik.

Läsåret 1999/2000

Under detta läsåret har vi fått förmånen att vara med i ett ItiS projekt. Detta ville vi försöka knyta an till det vi redan arbetade med IT och utomhuspedagogik. Projektet döptes till ”Väsen vad och varför”, se bil 3.

Det har genomförts en hagmarkskurs för alla intresserade lärare på skolan. Kursen tog upp Vad är en hagmark? Hur inventering man fauna och flora? Hur gör man och vad ska man tänka på när man ska göra en skötselplan för hagmarken.

Läsåret 2000/2001

Fortsätter arbetet i hagen. Hagmarken är anmäld till Skogen i skolan, Umeå som skolskog. Vilket innebär att vi kan få hjälp av Skogen i skolan konsulent att göra en skötselplan samt att fullfölja den med huggning och röjning.

Vi kommer att prova ett nytt tema som heter ”Jordbruksbygd” det är WWF Världnaturfondens skolprojekt Naturvaktarna Göteborg som ansvarar för detta.

Arbetet med inventering av hagmarken med hjälp av digitala kameran fortsätter. Målet är att få till en total inventering av flora och fauna.

Sen ska allt läggas ut på hemsidan som börjar ta form. Första etappen är klar oktober 2000.

Nästa sommar vill vi ha både får och kalvar som betar i hagmarken. Allt för att få till en sådan betning att de rödlistade arterna återkommer.

Äldre elever leker i hagmarken med de yngre

Kort summering

Material

- Datorer med programmen Hyper Studio och Paint shop pro.
- Sony Mavica digital kamera med diskett funktion.

Slutprodukt

- Databas med sökfunktioner kring djur, svamp, insekt, lav mossa osv.
- Presentation av projektet i hagen på internet.
- Elevernas eget arbete på cd-rom

Hagen.

- Dokumentation om projektet samt områdets historik.
- Kontrakt har skrivits med ägaren.
- Gärdsgård, röjning, stängsel och el och vatten har dragits fram till hagen.
- Vinskydd, lägerplats och bikupor finns i hagmarken.
- Under sommarmånaderna går djur och betar.
- Barnen och blivande förskolebarn har tillsyn.
- Mulleverksamheten har fått en naturlig träffpunkt.

Vad har vi gjort

- Tränat på datorer och digitala kameran.
- Naturskolan kommer till hagmarken med olika årskurs teman.
- Presentation av eleverna för hemsidan.
- Byggt kojor och fått ihop gruppen.
- Arbetslaget har hjälp till med stängsel.
- Inventerat svampar med svampexpert.
- Informations folder till alla hushåll i Sunnerby.
- Handledning till väsensvandringen som länk till projektets hemsida.

Först UTE sen IT kurser.

- Genom projektet har vi fått mycket kunskap och vill dela med oss till andra i kommunen.
- På Naturskolan genomförs 4 kurstillfällen på två dagar med 15 deltagare per kurs.

Kurs innehåll;

- 1.Hur arbetar man med digitala kameran i naturen?
- 2.Hur redigerar man bilderna?
- 3.Sen får kursdeltagarna lära sig göra en egen hemsida så dom kan lägga ut sina bilder.

Utvärdering

För att kunna genomföra ett sånt här stort projekt behövs 4-5 år. Vi har kommit mycket långt på den korta tid som vi har hållit på. Kan man ha en person som inte är klasslärare som sammankallande/inspiratör då kan man hålla igång projektet länge.

Det går långsamt för lärarna att lära sig datorerna. Det har varit två års funderande och provande med både framgång och förtvivlan. Det är svårt att hitta rätta sättet att både undervisa och hjälpa till vid datorerna samtidigt. Vi tycker dock att vi långsamt har börjat hitta ett fungerande arbetssätt. Det som är väldigt viktigt är att låta arbetet ta lång tid så att allt får mogna ordentligt hos oss vuxna. Det är svårt att "få med" alla.

Det är viktigt att det finns en person som är kunnig på datorer då det kör ihop sig.

Med de lite större eleverna arbetades det på liknande sätt. De har också fått skriva och dokumentera på datorerna

Göra upp eld med eldstål.

